

Amsterdam Open Air 2023 Dossier ecologische begeleiding

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

WAARDEN BURG Ecology

we consult nature.

Amsterdam Open Air Dossier ecologische begeleiding.

5.1.2.e

Status uitgave: defintief

Rapportnummer:	23-170
Projectnummer:	22-0061
Datum uitgave:	15 juni 2023
Projectleider:	5.1.2.e
Tweede lezer:	5.1.2.e
Opdrachtgever:	ID&T Isolatorweg 36 1014 AS Amsterdam
Referentie opdrachtgever:	Uw gunning d.d. 10 februari 2023
Akkoord voor uitgave:	5.1.2.e
Foto omslag:	5.1.2.e
Datum akkoord:	25-05-2023

Graag citeren als: 5.1.2.e 2023. Amsterdam Open Air Dossier ecologische begeleiding. Rapport 23-170. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Ecologische begeleiding, festival, Wet natuurbescherming

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / ID&T
Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710

Inhoud

1 Inleiding **4**

2 Methodiek **7**

3 Resultaten veldonderzoek **9**

3.1 Algemene broedvogels 9

3.2 Vleermuizen 12

3.3 Kwetsbare locaties 13

4 Preventieve maatregelen **13**

Bijlage I Foto’s maatregelen **15**

Bijlage II Onderbouwing maatregelen per soortgroep **17**

1 Inleiding

Aanleiding en doel
ID&T organiseert op 3 en 4 juni het evenement Amsterdam Open Air. Uit de quick scan die Waardenburg Ecology eerder dit jaar heeft uitgevoerd blijkt dat mogelijke effecten kunnen optreden op algemene broedvogels en vleermuizen (Hille Ris Lambers & Cardinaals, 2023[1]). Voorliggend document bevat een overzicht van de te treffen maatregelen om effecten op deze soortgroepen te voorkomen en de resultaten van het ecologisch onderzoek dat aan deze maatregelen ten grondslag ligt.

Het evenement
Open Air is een muziekfestival van twee dagen. Het evenement is in 2023 voorzien op 3 en 4 juni. Het duurt van 13:00u tot 23:00u.

Op het evenemententerrein worden meerdere podia aangebracht en tenten met voorzieningen als horeca, dansvloeren, toiletten en EHBO. Het aantal bezoekers zal maximaal 20.000 per dag bedragen, 40.000 in totaal voor het evenement. De toegang tot het evenemententerrein verloopt via de toegangslocaties Oost en West.

De opbouw begint in de laatste week van mei 2023. Het afbouwen duurt tot in de tweede week van juni 2023. Op- en afbouwwerkzaamheden vinden plaats van 8u tot 20u. Bezoekers komen veelal met openbaar vervoer naar het evenement. Bezoeker die per auto komen kunnen parkeren in daarvoor aangewezen weilanden. De looproutes naar het evenemententerrein zijn bestaande ontsluitingsroutes (paden en wegen die normaliter ook gebruikt worden). Tijdens het evenement zal in de avonduren verlichting gebruikt worden. Hierin zijn te onderscheiden:
- showverlichting (afkomstig van de podia en voorzieningen op het terrein);
- terreinverlichting; (bedoeld om bezoekers bij te lichten op het terrein, zoals priklicht en lichtmasten voor verlichting van looppaden, bebording, toiletgroepen, (kleed)ruimtes voor artiesten). Indirecte verlichting zal maximaal 2 m in de beplantingen kunnen terechtkomen.
- werkverlichting in de tenten en cabins (alle tenten en kantoorunits hebben werklicht, led bouwlampen (buiten) en TL/led armaturen (binnen).

Om bezoekers op de gebaande paden te houden, worden beplanting en oevers afgezet met linten en / of bezeilde hekken. Deze maatregel is bedoeld om leefgebied van de fauna te ontzien en verstoring te voorkomen. Naast de looproutes bevinden zich in ruime mate mobiele toiletten om wildplassen te voorkomen.

Een team van 20 crewleden en 100 beveiligers ziet tijdens het evenement toe op handhaving van bovengenoemde gedragsregels.

[1] Hille Ris Lambers, I., J.T.B. Cardinaals. 2023. Natuurtoets t.b.v. Amsterdam Open Air, Gaasperpark. Rapport 23-145. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Evenemententerrein

Het evenement wordt gehouden in het stadspark Gaasperpark dat ten noorden van de Gaasperplas aan de zuidoostelijke zijde van Amsterdam ligt. Dit deel van Amsterdam ligt tussen Ouderkerk aan de Amstel en Weesp, aan de rand van de stad.

Het evenemententerrein omvat circa 25% van het gehele Gaasperpark (Figuur 1; Figuur 2). Hoewel binnen de begrenzing van het evenemententerrein waterpartijen, oevers en beplantingen vallen, worden ten tijde van het evenement uitsluitend de grazige vegetaties betreden. De ontsluiting van het evenemententerrein verloopt via verharde paden. In het park wordt jaarrond intensief gerecreëerd. Het beheer vindt plaats door Groengebied Amstelland en is gericht op het geschikt houden van de recreatieve inrichting. Ondanks de aanlijnplicht lopen dagelijks honden los.

Figuur 1. Terreinindeling voor de Open Air editie 2023 (bron: ID&T, 2023).

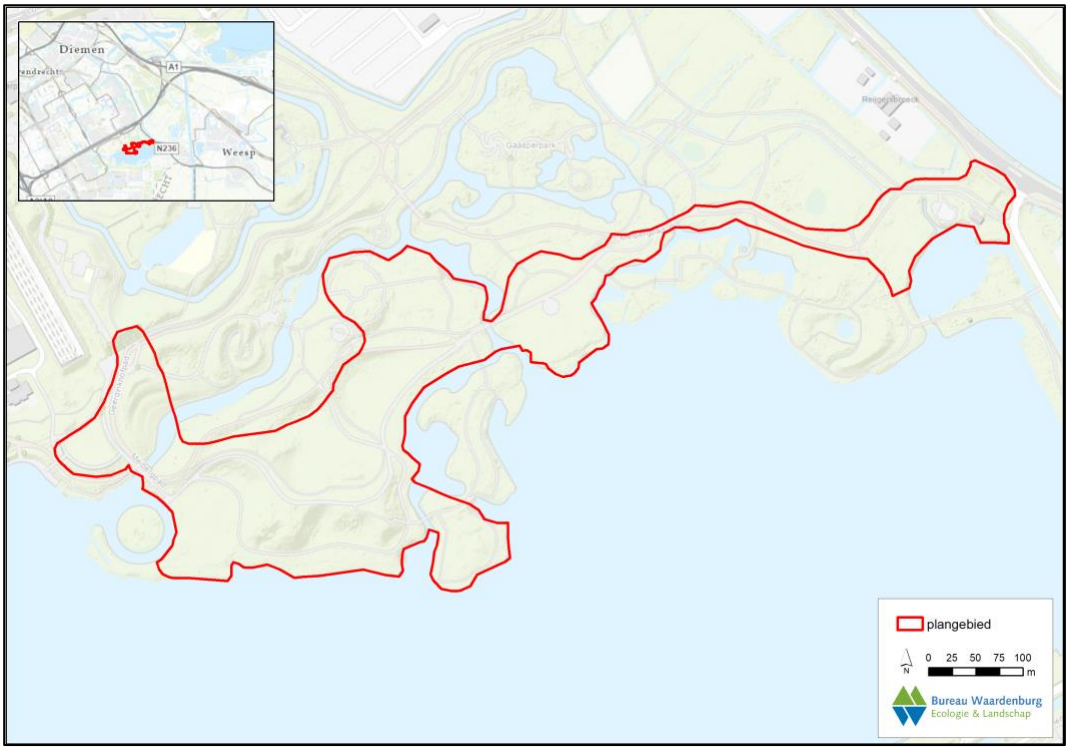

Figuur 2. Begrenzing plangebied Amsterdam Open Air 2023.

2 Methodiek

Bronnenonderzoek
Uitgangspunt van dit onderzoek is de quickscan die in 2023 is uitgevoerd (Hille Ris Lambers & Cardinaals, 2023). Als onderdeel van dit onderzoek is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 06-04-2023 en zijn eerdere onderzoeken in het plangebied meegenomen. Zie quick scan voor alle details. Alle relevante waarnemingen uit deze onderzoeken zijn in dit dossier opgenomen.

Inventarisatie beschermde soorten
De onderzoeksfase bestond uit twee veldrondes in de periode april – mei 2023 waarbij aanwezige beschermde soorten in kaart zijn gebracht (Tabel 1). De eerste veldronde betrof tevens de quickscan en was gericht op alle soortgroepen. Daarbij is het plangebied vlakdekkend onderzocht op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Zie Hille Ris Lambers & Cardinaals (2023) voor alle details van de veldronde en resultaten. Daar enkel effecten te verwachten zijn op broedvogels en vleermuizen, zijn alleen waarnemingen van deze soortgroepen in dit dossier opgenomen. Bij de tweede ronde lag de nadruk op *grote* (opvallende) en / of *gevoelige* en / of *bijzondere* soorten vogels. Dit betreft onder andere water- en moerasvogels (bijvoorbeeld knobbelzwaan, meerkoet, kleine karekiet, dodaars), spechten, zwarte kraai, nachtegaal, bosrietzanger en (andere) struweelvogels. De reden voor deze selectie is dat *nesten van deze soorten* bij veldonderzoek *traceerbaar* zijn. Om de nestlocaties te beschermen zijn maatregelen mogelijk en is de effectiviteit ervan te monitoren. De resultaten van het veldonderzoek zijn weergegeven in Hoofdstuk 3. Op basis van het veldonderzoek zijn maatregelen bepaald om effecten op broedvogels en vleermuizen te voorkomen. Deze maatregelen zijn beschreven in Hoofdstuk 4.

Controleronde wielewaal
In verband met de mogelijke aanwezigheid van wielewaal in het plangebied is in de ochtend van 2 juni een extra inventarisatieronde uitgevoerd, specifiek gericht op aanwezigheid van wielewaal (tabel 3).

Tabel 1 Details onderzoeksrondes 2023.

Ronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
Inventarisatie 1	07-04-2023	09.00 – 15.00	9 graden Celsius, bewolkt
Inventarisatie 2	12-05-2023	06:45 – 12:50	12 graden Celsius, bewolkt
Controle wielewaal	02-06-2023	07:00 – 09:30	11 graden Celsius, bewolkt

Verantwoording
De onderzoekers die het onderzoek hebben uitgevoerd zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

3 Resultaten veldonderzoek

3.1 Algemene broedvogels

Tijdens het veldonderzoek zijn 59 vogelsoorten waargenomen (Tabel 2). Hiervan broeden 43 soorten mogelijk in het plangebied ten tijde van het evenement. Acht hiervan betreffen *grote* (opvallende) en / of *gevoelige* en / of *bijzondere* soorten vogels (zie Hoofdstuk 2). Deze zijn weergegeven op Kaart 3. Tijdens de controle op aanwezigheid van wielewaal, één dag voorafgaand aan het evenement is deze niet aangetroffen. Eerdere waarnemingen door derden betroffen vermoedelijk doortrekkende dieren.

Tabel 2 Waargenomen (broed)vogels op en rondom het evenemententerrein in 2023.

Soort	Toelichting	Broedend tijdens het evenement
Grauwe gans	Enkele paartjes in en rond evenemententerrein	Onwaarschijnlijk
Knobbelzwaan	Enkele paartjes in en rond evenemententerrein	Onwaarschijnlijk
Nijlgans	Eén broedgeval in oud kraaiennest en veel losse individuen	Mogelijk
Krakeend	Enkele paartjes in en rond evenemententerrein	Mogelijk
Wilde Eend	Slechts enkele paartjes met jongen en tientallen exemplaren op de Gaasperplas	Mogelijk
Tafeleend	Enkele vogels op de Gaasperplas	Mogelijk
Geoorde fuut	Een enkele vogel op de Gaasperplas	Niet
Dodaars	Enkele vogels op de Gaasperplas	Mogelijk
Kuifeend	Enkele vogels op de Gaasperplas	Niet
Fuut	Verschillende broedsels aan rand van het evenemententerrein	Mogelijk
Blauwe reiger	Kolonie ten noorden van evenemententerrein	Onwaarschijnlijk
Aalscholver	Enkele vogels aanwezig, geen nest aangetroffen	Niet
Sperwer	Voorbij vliegend exemplaar	Niet
Havik	Ver buiten het plangebied roepend gehoord	Niet
Buizerd	Ver buiten het plangebied roepend gehoord	Niet
Ransuil	Oud nest bij nellestein (broedgeval uit eerdere jaren)	Niet
Waterhoen	Algemeen in riet langs de kleine slootjes en wateren die het plangebied dooraderen	Mogelijk
Meerkoet	Algemeen in riet langs de kleine slootjes die het plangebied dooraderen	Mogelijk
Scholekster	Overvliegend	Niet

Soort	Toelichting	Broedend tijdens het evenement
Kokmeeuw	Overvliegend	Niet
Kleine mantelmeeuw	Overvliegend	Niet
Stadsduif	Overvliegend	Onwaarschijnlijk
Holenduif	Enkele foeragerende dieren	Mogelijk
Houtduif	Algemene broedvogel op het evenemententerrein	Mogelijk
Koekoek	Roepend nabij eiland aan de westkant	Mogelijk
IJsvogel	Roepend nabij eiland aan de westkant	Mogelijk
Grote bonte specht	Algemeen in bosgebied/struweel, één bezet nest in evenemententerrein	Mogelijk
Groene specht	Alleen op grote afstand van het terrein roepend gehoord	Onwaarschijnlijk
Halsbandparkiet	Enkele nestlocaties in evenemententerrein	Mogelijk
Gaai	Enkele adulte vogels	Onwaarschijnlijk
Ekster	Enkele vogels aanwezig, niet meer op nesten	Onwaarschijnlijk
Zwarte kraai	Enkele nestlocaties in evenemententerrein	Mogelijk
Pimpelmees	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Koolmees	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Gierzwaluw	Overvliegend	Niet
Huiszwaluw	Overvliegend	Niet
Oeverzwaluw	Overvliegend	Niet
Boerenzwaluw	Overvliegend	Niet
Cetti's zanger	Enkele zingende vogels langs de rietzone	Mogelijk
Staartmees	Eén of enkele broedgevallen in het evenemententerrein	Mogelijk
Fitis	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Tjiftjaf	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Kleine karekiet	Algemeen in riet langs de kleine slootjes die het plangebied dooraderen	Mogelijk
Zwartkop	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Tuinfluiter	Enkele zingende vogels in het plangebied	Mogelijk

Soort	Toelichting	Broedend tijdens het evenement
Grauwe vliegenvanger	Zingend in noordoosthoek plangebied	Mogelijk
Grasmus	Eén zingende vogel nabij het parkeerterrein (noordoost)	Mogelijk
Winterkoning	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Boomkruiper	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Spreeuw	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Merel	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Zanglijster	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Roodborst	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Nachtegaal	Eén zingende vogel langs de rietzone	Mogelijk
Heggenmus	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Witte kwikstaart	Enkele foeragerende dieren	Niet
Vink	Algemene broedvogel in het evenemententerrein	Mogelijk
Appelvink	Overvliegend	Mogelijk
Putter	Overvliegend	Mogelijk

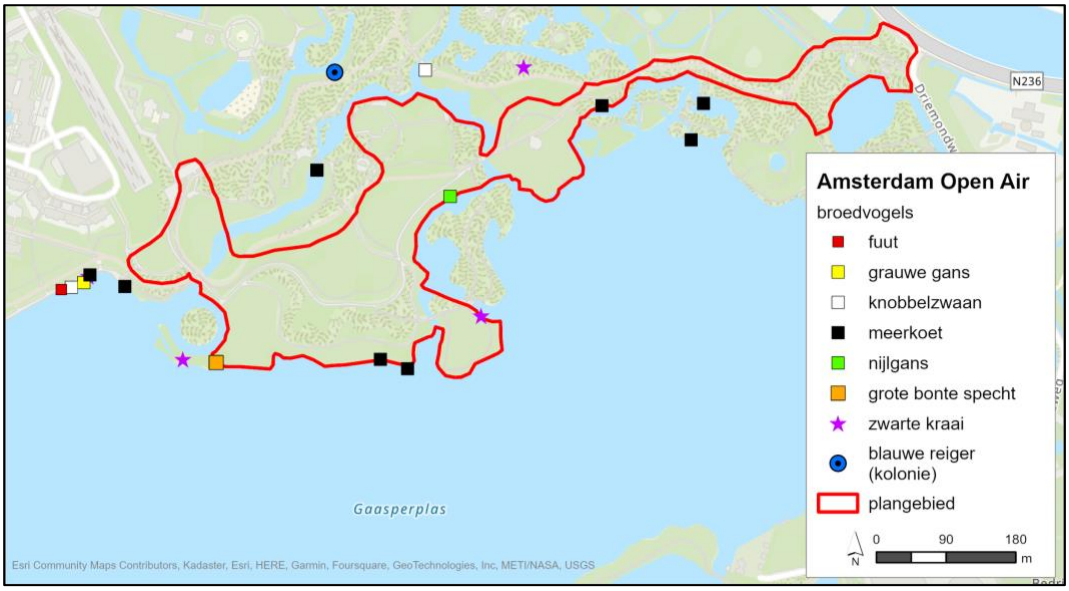

Kaart 3 *Waarnemingen van grote (opvallende) en / of gevoelige en / of bijzondere broedvogels in en rondom het evenemententerrein, 2023. Nijlgans is geen beschermde soort, maar is wel op kaart weergegeven omdat de zorgplicht wel op deze soort van toepassing is.*

3.2 Vleermuizen

In acht bomen zijn holtes waargenomen die mogelijk in gebruik zijn door vleermuizen (Kaart 4). Vier van deze bomen bevinden zich binnen het evenemententerrein.

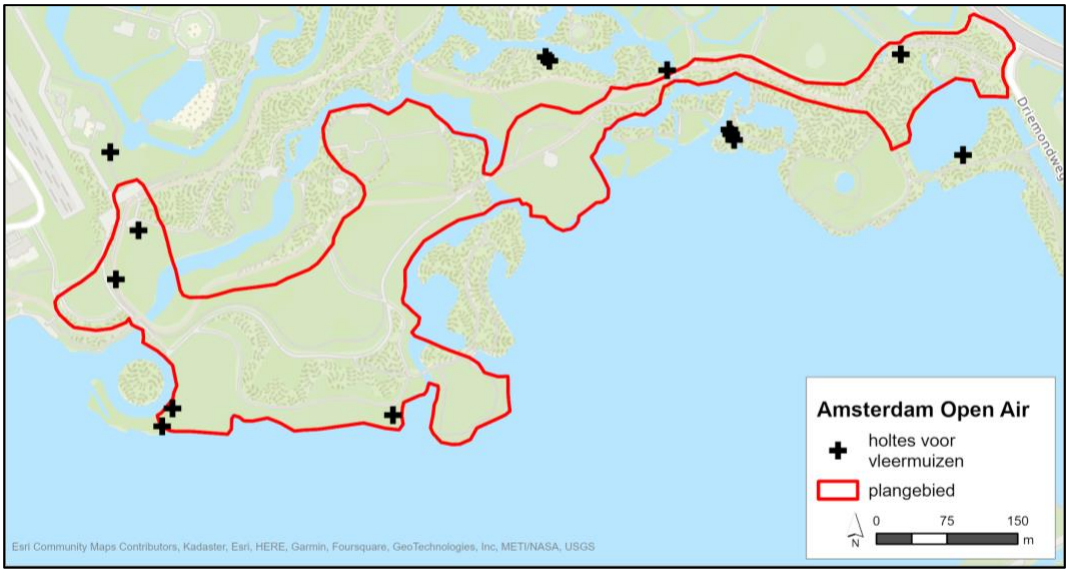

Kaart 3 *Waarnemingen in 2022 en 2023 van boomholtes die in potentie geschikt zijn voor vleermuizen.*

3.3 Kwetsbare locaties

Kwetsbare locaties bestaan uit beplanting en rietkragen die broedgebied vormen voor uiteenlopende struweel- en moerasvogels en uit bomen met voor vleermuizen geschikte holtes (Kaart 5).

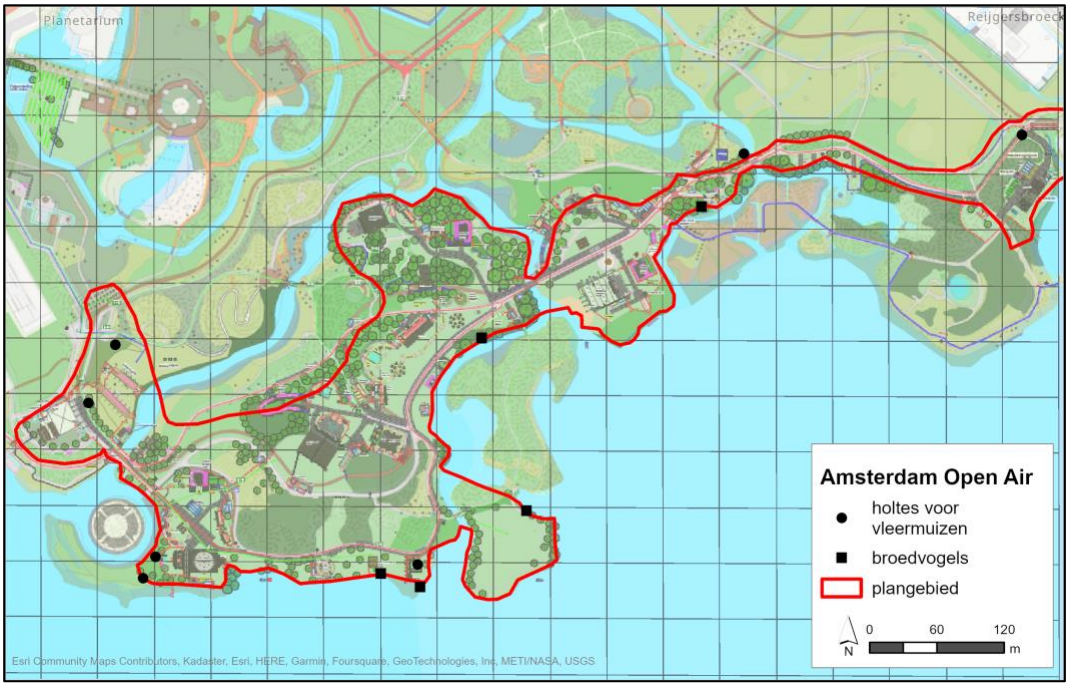

Kaart 5 Kwetsbare locaties binnen het evenemententerrein van Amsterdam Open Air (bron: aangepast van ID&T, 2023).

4 Preventieve maatregelen

Maatregelen

Om negatieve effecten op broedvogels en vleermuizen te voorkomen en beperken worden de onderstaande maatregelen getroffen. Voor een onderbouwing van de maatregelen per soortgroep zie Bijlage II.

- Beplanting rondom locaties waar activiteiten plaatsvinden worden afgezet met bezeilde hekken. Bij paden waar geen muziek wordt afgespeeld en die enkel een functie hebben als verbindings(loop)route tussen verschillende podia worden linten gespannen om betreding van de vegetatie te voorkomen.
- Indien nestlocaties niet worden afgeschermd wordt een afstand van minimaal 15-20 meter tot het nest gehanteerd.
- Bomen met voor vleermuizen geschikte holtes worden niet belicht.
- Bovenstaande maatregelen worden ook toegepast in de periode van op- en afbouw.
- Versterkte muziek wordt niet gericht op opgaande beplanting en / of struweel.
- Er geldt een verbod op het verlaten van verblijfsgebieden en op ‘wildplasssen’ (mobiele toiletten zijn in ruime mate aanwezig).
- Toezichthoudende teams letten op dat bezoekers zich aan de genoemde regels houden.

Maatregelen voor andere soorten worden niet nodig geacht, omdat effecten van het evenement op (beschermde onderdelen van) het leefgebied van deze soorten zijn uitgesloten (Hille Ris Lambers & Cardinaals, 2023; Bijlage II).

Bijlage I Foto’s maatregelen

Onderstaande foto’s geven een indruk van (de opbouw van) bezeilde hekken tijdens de opbouwfase van het evenement. Rustige locaties (looproutes e.d. waar geen muziek wordt afgespeeld) zijn afgezet met linten (zie onderste foto).

SQUAD

Bijlage II Onderbouwing maatregelen per soortgroep

Planten
Beschermde planten zijn op de te betreden / gebruiken terreinen van het festivalterrein niet aanwezig (Hille Ris Lambers & Cardinaals, 2023). Extra maatregelen zijn niet nodig.

Struweelvogels
Struweel en beplantingen zijn op enkele plekken zodanig breed en moeilijk doordringbaar, dat dit geschikte broedplekken vormen voor struweelvogels. Vogels die in struweel en opgaande beplanting broeden zijn minder verstoringsgevoelig dan soorten van open habitats (zoals open graslanden) (Krijgsveld *et al.,* 2022[1]).

In dichte struwelen kunnen zich vogelnesten bevinden. De nesten zijn hierin veilig tegen predatoren en betreding. Zowel in de eifase als in de fase van de jongen zijn foerageermogelijkheden rondom het nest van belang. Omdat struwelen nergens betreden worden tijdens het evenement, beschikken de oudervogels over mogelijkheden om te kunnen foerageren en rusten. De functionaliteit van het leefgebied blijft voor, tijdens en na het evenement behouden. De beplanting biedt zowel dekking als visuele afscherming.

Water- en moerasvogels
Bij het afzetten van rietkragen wordt rekening gehouden met behoud van de functionaliteit van de verblijfplaats (nestplaats, rustplaatsen en foerageergebied). Met het treffen van deze maatregelen (inclusief het niet richten van geluid op het netst) wordt overtreding van verbodsbepalingen als gevolg van het afspelen van muziek, en betreding en verstoring voorkomen.

Amfibieën
Omdat amfibieën overdag en ‘s avonds vooral op uitgerasterde plekken voorkomen zoals in oevers en struweel, zal in de praktijk geen schade optreden. Aanvullende maatregelen zijn niet nodig.

Grondgebonden zoogdieren
Verblijfplaatsen van de grondgebonden soorten bevinden zich voornamelijk in bosschages en struweel. Deze verblijfplaatsen worden niet beschadigd of vernield. Verblijfplaatsen van aanwezige grondgebonden zoogdieren ondervinden geen verstoring van het evenement omdat deze soorten pas in en na de schemering actief worden, en / of in hun holen verblijven gedurende de activiteiten. Bezoekers lopen niet door de bosschages en struwelen; uitsluitend over bestaande paden die onderdeel uitmaken van een

[1] Krijgsveld, K.L., B. Klaassen & J. van der Winden, 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.

recreatieterrein met hoge recreatiedruk. Op de intensief gebruikte terreindelen worden geen verblijfplaatsen verwacht. Voor zover de terreinen deel uitmaken van foerageergebieden van deze soorten zijn er tijdens het relatief kortdurend evenement voldoende alternatieve uitwijkmogelijkheden. Negatieve effecten op grondgebonden zoogdieren als gevolg van het evenement zijn daarom uitgesloten. Een wettelijk verbod wordt niet overtreden.

Vleermuizen
Eventueel met verblijfplaatsen aanwezige vleermuizen ondervinden geen verstoring van het evenement omdat ze geen hinder van muziekevenementen hebben (Janssen et al., 2017[1]). In 2022 en 2023 is een inventarisatie gedaan van boomholten door de ter zake kundige. De aangetroffen potentiële verblijfplaatsen worden tijdens het evenement ontzien door ze niet te verlichten. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden, effecten worden uitgesloten.

Effectiviteit maatregelen
De toegepaste preventieve maatregelen betreffen beproefde werkwijzen waarmee reeds vele jaren ervaring is opgedaan tijdens evenementen (Krijgsveld, 2012[2]). De nesten in dicht struweel zijn veilig tegen betreding. Zowel in de eifase als in de fase van de jongen zijn foerageermogelijkheden rondom het nest van belang. Omdat struwelen nergens betreden worden tijdens het evenement, beschikken de oudervogels over mogelijkheden om te kunnen foerageren en rusten. De functionaliteit van het leefgebied blijft voor, tijdens en na het evenement behouden. De beplanting biedt zowel dekking als visuele afscherming.

Daar waar struweelvogels in hogere dichtheden aanwezig zijn, en daar waar een minder algemene soort broedt of wordt vastgesteld, worden aanvullende maatregelen genomen, zoals plaatsing van bezeilde hekken. Medewerkers van Open Air voeren dagelijks inspecties uit (ook tijdens op- en afbouw). De medewerkers van het evenement zijn geïnstrueerd om incidenten met dieren op de juiste wijze af te handelen. Ook deze maatregel vormt onderdeel van de ecologische begeleiding en voorkomt overtreding van verbodsbepalingen.

[1] Janssen R, R. Delbroek & T. Molenaar, 2017. Vleermuizen op de Lonnekerberg mede in relatie tot het Airforce Festival. Monitoring en analyse van het gedrag van de passieve luisteraars gewone grootoorvleermuis, vale vleermuis en Bechsteins vleermuis. Bionet Natuuronderzoek, Stein. 2017 – 2. 53 pg incl. bijlagen.

[2] Krijgsveld, K.L., R.J. Jonkvorst, 2012. Inventarisatie Amsterdam Open Air. Bureau Waardenburg, Culemborg.